

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними
і корпоративними фінансами**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни

«ГРОШОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Харків - 2022

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 15 квітня 2022 р., протокол № 9.

Призначено для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня всіх форм навчання.

Укладач

доц. Т. В. Машошина

Рецензент

доц. О. М. Тройнікова

ЗМІСТ

Загальна характеристика дисципліни.....	4
Мета і завдання дисципліни.....	5
Програма навчальної дисципліни.....	5
Програмні питання до іспиту з дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн».....	27
Методичні вказівки до самостійної роботи студентів.....	30
Теми рефератів.....	32
Підготовка та презентація реферату.....	33
Список літератури.....	34

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» одна з загальнотеоретичних дисциплін підготовки для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня всіх форм навчання.

Дана навчальна дисципліна спрямована на формування системи знань у здобувачів щодо еволюції, специфіки та особливостей розвитку, сучасних тенденцій у формуванні грошових та кредитних систем зарубіжних країн; розуміння впливу грошово-кредитних відносин на економічні та соціальні процеси в країні, впливу різноманітних чинників на формування грошових, кредитних, валютних систем країн світу на сучасному етапі, а також можливості застосування досвіду за для розвитку фінансового ринку.

Курс «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» є одним із системотворчих у процесі формування компетенцій сучасного фахівця з фінансів, який має не тільки теоретичне, а й методичне значення. Курс має на меті сформувати та розвинути такі компетентності студентів:

1 ціннісно-сміслову (формування системи знань щодо організації та функціонування грошово-кредитних систем);

2 загальнокультурну (формування у здобувачів уявлень про культурне різноманіття; ознайомлення із досвідом країн світу щодо питань розвитку і формування грошово-кредитних систем з метою його ефективного застосування в Україні);

3 навчально-пізнавальну (аналіз та оцінювання стану світового фінансового ринку, валютного, грошово-кредитних ринків різних країн у контексті інтеграційних та глобалізаційних процесів у фінансовій сфері);

4 інформаційну (розвиток вмінь здобувача до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору необхідної інформації щодо питань розвитку, становлення, сучасних тенденцій грошово-кредитних систем зарубіжних країн);

5 комунікативну (розвиток у здобувача навичок роботи в команді над спільним проєктом, розвиток міжособистих комунікацій, здатності до критики та самокритики).

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо еволюції і формування грошово-кредитних відносин зарубіжних країн, закономірностей їх розвитку, змісту окремих напрямків та взаємозв'язку з економічними і соціальними процесами.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Грошово-кредитні системи» є теоретична та практична підготовка з таких питань: вивчення еволюції грошово-кредитних систем, валютних систем, розуміння їх сутності; вивчення структури грошово-кредитних систем провідних країн світу, що є забезпеченням ринкової системи механізмами та інструментами та сприяє розвитку фінансового ринку.

У результаті опанування дисципліни здобувач повинен знати: зміст основних економічних категорій, що характеризують грошові та кредитні системи; основні типи грошово-кредитних систем та особливості їх розвитку; види кредитних систем; інфраструктуру грошово-кредитних систем зарубіжних країн.

вміти: оцінювати характер впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на грошову, кредитну, банківську валютну систему зарубіжних країн; орієнтуватися в інформаційному просторі щодо іноземних валют та їх котирування; ґрунтовно аналізувати і розуміти проблеми, тенденції розвитку фінансового ринку та грошово-кредитної системи будь-якої країни світу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Грошові системи: сутність та етапи розвитку

Поняття та елементи грошових систем. Грошовий оборот. Грошова система. Елементи грошової системи. Основні етапи розвитку грошових систем. Гроші та золото. Біметалізм. Монометалізм. «Кульгаюча валюта». Золотомонетний стандарт. Золотозливковий стандарт. Золотодевізний стандарт. Види грошових реформ. Сучасні тенденції розвитку грошових систем.

Рекомендована література: [1 – 10].

Питання для самоконтролю

- 1 Розкрийте сутність грошових систем.
- 2 Охарактеризуйте елементи грошових систем.
- 3 Назвіть етапи розвитку грошових систем.
- 4 Дайте визначення біметалізму.
- 5 Охарактеризуйте монометалізм.
- 6 Розкрийте сутність «кульгаючої валюти»
- 7 Чим відрізняється золотомонетний стандарт від золотодевізного стандарту?
- 8 Розкрийте сутність золотозливкового стандарту.
- 9 Назвіть сучасні тенденції розвитку грошових систем.
- 10 Розкрийте сутність золотодевізного стандарту.

Тести для самоконтролю

Грошова система – це

- 1 встановлена державою форма організації грошового обігу в країні, яка склалася історично і закріплена у законодавчому порядку;
- 2 величина грошової одиниці даної країни;
- 3 співвідношення грошових одиниць різних країн, яке визначається їх купівельною спроможністю;
- 4 грошова система, за якої тільки один благородний метал виконує роль грошей.

Монометалізм – це

- 1 встановлена державою форма організації грошового обігу в країні, яка склалася історично і закріплена у законодавчому порядку;
- 2 грошова система, за якої тільки один благородний метал виконує роль грошей;
- 3 співвідношення грошових одиниць різних країн, яке визначається їх купівельною спроможністю;
- 4 співвідношення грошових одиниць різних країн, яке визначається їх купівельною спроможністю.

Масштаб цін

- 1 являє собою величину грошової одиниці даної країни;
- 2 встановлена державою форма організації грошового обігу в країні, яка склалася історично і закріплена у законодавчому порядку;
- 3 співвідношення грошових одиниць різних країн, яке визначається їх купівельною спроможністю;
- 4 грошова система, за якої тільки один благородний метал виконує роль грошей.

До елементів грошової системи країни не належить

- 1 назва грошової одиниці та її частини;
- 2 ступінь конвертованості національної валюти;
- 3 види та купюрність грошових знаків;
- 4 усі відповіді правильні.

До елементів грошової системи країни належить

- 1 назва грошової одиниці та її частини;
- 2 регламентація безготівкового грошового обігу;
- 3 види та купюрність грошових знаків;
- 4 усі відповіді правильні.

Система паралельної валюти...

- 1 за якої співвідношення між золотими і срібними монетами встановлювалося на ринку стихійно – під впливом попиту і пропозиції;
- 2.співвідношення встановлювалося державою;
- 3 один з видів монет карбувався в закритому порядку;
- 4 це грошова система, за якої тільки один благородний метал виконує роль грошей.

Система подвійної валюти...

- 1 за якої співвідношення між золотими і срібними монетами встановлювалося на ринку стихійно – під впливом попиту і пропозиції;
- 2 співвідношення встановлювалося державою;
- 3 один з видів монет карбувався в закритому порядку;
- 4 це грошова система, за якої тільки один благородний метал виконує роль грошей.

Система «кульгаючої» валюти...

- 1 за якої співвідношення між золотими і срібними монетами встановлювалося на ринку стихійно – під впливом попиту і пропозиції;

- 2 співвідношення встановлювалося державою;
- 3 один з видів монет карбувався в закритому порядку;
- 4 це грошова система, за якої тільки один благородний метал виконує роль грошей.

Золотозливковий стандарт – це

1 вид золотого монометалізму, для якого характерні відсутність в обігу золотих монет, заборона на їх вільне карбування, обмін банкнот лише на стандартні золоті зливки;

2 найстабільніша саморегульована грошова система;

3 вид золотого монометалізму, для якого характерні відсутність в обігу золотих монет та їх вільного карбування, здійснення обміну банкнот на золото через обмін на іноземну валюту (девізи), яка в свою чергу, обмінюється на золото;

4 випуск і рух грошових знаків, що виникають на основі кредиту.

Золотодевізний стандарт – це

1 вид золотого монометалізму, для якого характерні відсутність в обігу золотих монет, заборона на їх вільне карбування, обмін банкнот лише на стандартні золоті зливки;

2 найстабільніша саморегульована грошова система;

3 вид золотого монометалізму, для якого характерні відсутність в обігу золотих монет та їх вільного карбування, здійснення обміну банкнот на золото через обмін на іноземну валюту (девізи), яка в свою чергу, обмінюється на золото;

4 випуск і рух грошових знаків, що виникають на основі кредиту.

ТЕМА 2. Сутність та структура грошово-кредитних систем зарубіжних країн

Поняття кредитної та банківської системи. Формування кредитної та банківської системи. Закономірності розвитку кредитних систем. Принципи побудови кредитних систем на сучасному етапі. Види кредитних установ. Структура сучасної кредитної системи.

Рекомендована література: [1 – 10].

Питання для самоконтролю

- 1 Дайте визначення кредитної системи.
- 2 Чим визначається формування кредитної та банківської систем?
- 3 Дайте визначення банківської системи.
4. Назвіть загальні принципи побудови кредитних систем на сучасному етапі.
- 5 Чим супроводжувався розвиток кредитної системи?
- 6 Чи відрізняються за своєю структурою банківські системи різних країн?
- 7 Що є важливою формою забезпечення стабільності банківської системи?
- 8 Назвіть характерні функції для всіх центральних банків світу.
- 9 Надайте характеристику інвестиційним банкам.
- 10 Назвіть види кредитних установ.

Тести для самоконтролю

Назвіть, які функції виконує сучасний кредит

- 1 розподільчу, наповнюючу, конвертаційну;
- 2 перерозподільчу, емісійну, контрольню-стимулюючу;
- 3 захисну, фінансову, облікову;
- 4 контрольню, облікову, захисну.

Назвіть принципи кредитування

- 1 формування вільної вартості, розміщення вільної вартості в позички;
- 2 формування ринкової вартості;
- 3 цільове призначення, строковість;
- 4 цільове призначення, строковість, повернення, платність, забезпеченість.

Сукупність різних банків, що функціонують у країні, утворює

- 1 кредитну систему;
- 2 банківську систему;
- 3 податкову систему;
- 4 спеціалізовану систему.

Фінансова глобалізація – це

1 вид небанківського кредитно-фінансового інституту, що створюється приватними та/або державними установами, підприємствами для виплати пенсій особам, які вносять пенсійні внески;

2 поширення сфери діяльності великих банків за межі національних кордонів, що супроводжується створенням мережі закордонних філій та збільшенням питомої ваги іноземних операцій у банківському бізнесі;

3 вид небанківського кредитно-фінансового інституту, який акумулює грошові кошти інвесторів шляхом емісії власних цінних паперів і вкладає їх у цінні папери інших підприємств та нерухомість;

4 фінансові посередники, що надають позики споживачам шляхом купівлі у торговельних фірм боргових зобов'язань покупців, також здійснюють кредитування торговельних фірм під заставу боргових зобов'язань покупців.

Центральний Банк – це

1 банк першого рівня в дворівневій банківській системі;

2 банк другого рівня в дворівневій банківській системі;

3 банк першого рівня в трирівневій банківській системі;

4 банк другого рівня в трирівневій банківській системі.

Характерною рисою паперових грошей є

1 забезпеченість їх золотим запасом;

2 емісія їх центральним банком країни;

3 неушкодженість їх інфляцією;

4 випуск їх для покриття бюджетного дефіциту.

Залежно від впорядкованості банків, відповідно до чинного законодавства розрізняють основні типи побудови банків:

1 однорівнева, дворівнева;

2 однорівнева;

3 дворівнева;

4 трирівнева.

Кредитну систему формують

1 банки;

2 небанківські кредитно-фінансові установи;

3 спеціалізовані установи;

4 банки, небанківські кредитно-фінансові установи.

Дворівнева банківська передбачає

1 вертикальні зв'язки між банками, універсалізацію їх операцій та функцій;

2 ніяких зв'язків між банками;

3 горизонтальні зв'язки між банками, універсалізацію їх операцій та функцій;

4 відносини підпорядкування між центральними і комерційними банками.

Комплекс взаємопов'язаних заходів з регулювання грошово-кредитного ринку, які проводить держава через центральний банк, – це

1 грошово-кредитна політика;

2 організаційна політика;

3 кредитна політика;

4 депозитна політика.

ТЕМА 3. Грошово-кредитна політика

Суть та цілі грошово-кредитної політики. Стратегія та тактика грошово-кредитної політики. Цілі грошово-кредитної політики. Стратегічні цілі загальнодержавної економічної політики. Сучасні напрямки грошово-кредитної політики. Інструменти реалізації грошово-кредитної політики. Політика рефінансування. Політика обов'язкових резервних вимог. Політика відкритого ринку. Операції РЕПО.

Рекомендована література: [1 – 10].

Питання для самоконтролю

1 Дайте визначення грошово-кредитної політики.

2 У чому полягає стратегія грошово-кредитної політики?

3 У чому полягає тактика грошово-кредитної політики?

4. Назвіть цілі грошово-кредитної політики

5 У чому полягають стратегічні цілі загальнодержавної економічної політики?

6 Назвіть основні напрямки грошово-кредитної політики.

7 Охарактеризуйте інструменти реалізації грошово-кредитної політики.

8 Від чого залежить вибір інструментів грошово-кредитної політики.

9 Як реалізується центральним банком політика рефінансування?

10 У чому полягає політика обов'язкових резервних вимог?

Тести для самоконтролю

Інструментами грошово-кредитної політики є

1 експансія, рестрикція, рефляція, дезінфляція;

2 валютний курс, грошова маса, ставка рефінансування центрального банку;

3 стратегічні, тактичні, проміжні, поточні;

4 політика обов'язкових резервних вимог, політика рефінансування, процентна політика, політика операцій на відкритому ринку.

Політика операцій на відкритому ринку полягає у

1 зміні обсягів купівлі-продажу цінних паперів;

2 зміні обсягів купівлі-продажу іноземної валюти;

3 зміні обсягів купівлі-продажу дорогоцінних металів;

4 усі відповіді правильні.

Політикою «дешевих грошей» називають

1 політику експансії;

2 політику рестрикції;

3 політику рефляції;

4 політику дезінфляції.

Політика рестрикції полягає у

1 збільшенні пропозиції грошей;

2 зменшенні пропозиції грошей;

3 зниженні облікової ставки центрального банку;

4 збільшенні обсягів рефінансування комерційних банків.

Грошово-кредитна політика

1 комплекс взаємопов'язаних заходів з регулювання грошово-кредитного ринку, які проводить держава через центральний банк;

2 включає визначення готівкових і безготівкових розрахунків, режим використання грошей на рахунках, форми розрахунків, порядок платежів тощо;

3 має законну платіжну силу, також визначається спеціальними законами держави або актами уряду;

4 являє собою величину грошової одиниці даної країни.

Операції РЕПО є інструментом

1 політики рефінансування;

2 процентної політики;

3 політики операцій на відкритому ринку;

4 політики обов'язкових резервних вимог.

Що можна віднести до стратегічних цілей загальнодержавної економічної політики –

1 високу зайнятість населення;

2 низьку зайнятість населення;

3 нестабільність цін у державі;

4 розвиток дружніх відносин.

Цілі грошово-кредитної політики групуються так:

1 кінцеві, проміжні, оперативні;

2 тактичні, стратегічні;

3 політичні, економічні, стабільні;

4 політичні, оперативні, стратегічні.

Економічне зростання можна віднести до

1 стратегічних цілей монетарної політики;

2 тактичних цілей монетарної політики;

3 економічних цілей монетарної політики;

4 оперативних цілей монетарної політики.

Високу зайнятість населення можна віднести до

1 стратегічних цілей монетарної політики;

2 тактичних цілей монетарної політики;

3 економічних цілей монетарної політики;

4 оперативних цілей монетарної політики.

ТЕМА 4. Валютні системи: сутність та етапи розвитку

Сутність валютної системи. Завдання валютної системи. Види валютних систем. Національна валютна система та її елементи. Міжнародна валютна система. Основні елементи

міжнародної валютної системи. Світова валютна система та її елементи. Етапи розвитку світової системи. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система.

Рекомендована література: [1 – 10].

Питання для самоконтролю

- 1 Дайте визначення валютної системи.
- 2 У чому полягають завдання валютної системи?
- 3 Назвіть види валютних систем.
- 4 Охарактеризуйте національну валютну систему та її елементи.
- 5 Охарактеризуйте міжнародну валютну систему та її елементи.
- 6 Охарактеризуйте світову валютну систему та її елементи.
- 7 Розкрийте сутність системи золотого стандарту.
- 8 Розкрийте сутність Бреттон-Вудської системи.
- 9 Розкрийте сутність Ямайської системи.
- 10 Розкрийте сутність Європейської валютної системи.

Тести для самоконтролю

Валюта – це

- 1 грошова одиниця, що використовується у функціях світових грошей;
- 2 ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошовій одиниці іншої країни;
- 3 інструменти, що характеризують кредитні відносини між їх покупцем і продавцем;
- 4 сукупність обмінних та депозитно-кредитних операцій в іноземних валютах.

Валютна політика – це

- 1 грошова одиниця, що використовується у функціях світових грошей;
- 2 ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошовій одиниці іншої країни;

3 сукупність економічних, юридичних та організаційних форм і методів у галузі валютних відносин, що здійснюються державою та міжнародними валютно-фінансовими організаціями;

4 сукупність обмінних та депозитно-кредитних операцій в іноземних валютах.

Валютні відносини – це

1 відносини, що виникають під час функціонування грошей у міжнародному обороті;

2 ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошовій одиниці іншої країни;

3 сукупність економічних, юридичних та організаційних форм і методів у галузі валютних відносин, що здійснюються державою та міжнародними валютно-фінансовими організаціями;

4 сукупність обмінних та депозитно-кредитних операцій в іноземних валютах.

Валютні обмеження – це

1 відносини, що виникають під час функціонування грошей у міжнародному обороті;

2 ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошовій одиниці іншої країни;

3 сукупність економічних, юридичних та організаційних форм і методів у галузі валютних відносин, що здійснюються державою та міжнародними валютно-фінансовими організаціями;

4 законодавчо визначені обмеження на здійснення валютних операцій у країні (для певних груп економічних суб'єктів, для певних видів операцій, валют тощо).

Фіксований валютний курс – це

1 офіційно встановлене співвідношення грошових одиниць різних країн;

2 ринкове співвідношення грошових одиниць різних країн, що залежить від попиту і пропозиції;

3 визначається змістом її елементів та їх взаємодією, які обумовлюють тенденції розвитку та закономірності функціонування грошової системи;

4 випуск і рух грошових знаків, що виникають на основі кредиту.

Плаваючий валютний курс – це

1 офіційно встановлене співвідношення грошових одиниць різних країн;

2 ринкове співвідношення грошових одиниць різних країн, що залежить від попиту і пропозиції;

3 визначається змістом її елементів та їх взаємодією, які обумовлюють тенденції розвитку та закономірності функціонування грошової системи;

4 випуск і рух грошових знаків, що виникають на основі кредиту.

Види валютних систем прийнято поділяти на

1 національну, міжнародну, світову;

2 національну;

3 міжнародну;

4 світову.

Національна валютна система – це

1 договірно-правова форма організації валютних відносин між групою держав;

2 складова грошових відносин окремої країни, яка охоплює державно-правові форми організації валютних відносин однієї держави з іншими, а також з міжнародними економічними і політичними структурами;

3 спеціально розроблена державами і закріплена міжнародними договорами форма організації валютних відносин між всіма країнами або значною частиною країн світу, в рамках якої формуються і використовуються валютні ресурси та здійснюється міжнародний платіжний обіг;

4 ступінь конвертованості національної валюти.

Міжнародна валютна система – це

1 договірно-правова форма організації валютних відносин між групою держав;

2 складова грошових відносин окремої країни, яка охоплює державно-правові форми організації валютних відносин однієї держави з іншими, а також з міжнародними економічними і політичними структурами;

3 спеціально розроблена державами і закріплена міжнародними договорами форма організації валютних відносин між всіма країнами або значною частиною країн світу, в рамках якої

формується і використовуються валютні ресурси та здійснюється міжнародний платіжний обіг;

4 ступінь конвертованості національної валюти.

Світова валютна система – це

1 договірно-правова форма організації валютних відносин між групою держав;

2 складова грошових відносин окремої країни, яка охоплює державно-правові форми організації валютних відносин однієї держави з іншими, а також з міжнародними економічними і політичними структурами;

3 спеціально розроблена державами і закріплена міжнародними договорами форма організації валютних відносин між всіма країнами або значною частиною країн світу, в рамках якої формується і використовуються валютні ресурси та здійснюється міжнародний платіжний обіг;

4 ступінь конвертованості національної валюти.

ТЕМА 5. Грошова та кредитна система Сполучених Штатів Америки

Еволюція та формування грошової системи США. Особливості національної системи та регулювання грошово-кредитних відносин. Основа кредитної системи США та її інфраструктура. Сучасний стан.

Рекомендована література: [1 – 10, 17].

Питання для самоконтролю

1 Що відіграло важливу роль в еволюції і формуванні грошової системи США?

2 Коли появилися банкноти у складі грошової системи США?

3 Скільки існував золотий стандарт у США?

4 Назвіть головний недолік системи грошової емісії у США наприкінці XIX початку XX ст.

5 Розкрийте сутність трансакційних депозитів.

6 Назвіть основні етапи еволюції кредитної системи США.

7 Охарактеризуйте кредитну систему США.

- 8 Назвіть головні функції Федеральної резервної системи.
- 9 В чому полягає завдання політики ФРС?
- 10 Функції федеральних резервних банків.

Тести для самоконтролю

Важливу роль в еволюції і формуванні сучасної грошової системи США відіграли:

- 1 металевий обіг;
- 2 кредитний обіг;
- 3 золотомонетний стандарт;
- 4 металевий та кредитний обіг.

Власна грошова система на американському континенті почала формуватися наприкінці

- 1 XVIII ст.;
- 2 XVII ст.;
- 3 XVI ст.;
- 4 XV ст.

У XVIII ст. грошовий обіг на американському континенті обслуговувався

- 1 англійськими фунтами стерлінгів та іспанськими срібними доларами;
- 2 американським доларом;
- 3 англійськими фунтами стерлінгів;
- 4 канадськими доларами.

Конгрес США оголосив національною грошовою одиницею долар США у

- 1 1785 р.;
- 2 1685 р.;
- 3 1585 р.;
- 4 1985 р.

«Грінбеки» використовувались для

- 1 оплати товарів, робіт, послуг;
- 2 оплати зростаючих військових витрат;
- 3 оплати банківських витрат;
- 4 немає правильної відповіді.

Головним недоліком системи грошової емісії США кінця XIX – початку XX ст. була

- 1 її нееластичність;
- 2 її еластичність;
- 3 її стабільність;
- 4 її нестабільність.

Відповідно до Федерального резервного акту вся територія країни була поділена на

- 1 25 округів;
- 2 12 округів;
- 3 13 округів;
- 4 18 округів.

Чому США були змушені відмовитися від золотого стандарту 1929-1933 рр.? Через

- 1 інфляційні процеси;
- 2 політичну кризу;
- 3 економічну кризу;
- 4 економічну і політичну кризи.

Основними важливими заходами щодо реформування грошової системи у період 1929-1933 рр. були

- 1 відмова від золотомонетного обігу;
- 2 девальвація долара;
- 3 відмова від золотомонетного обігу та девальвація долара;
- 4 боротьба з інфляцією.

Сьогодні у США грошову емісію здійснюють емітенти:

- 1 казначейство, Федеральна резервна система;
- 2 комерційні банки, казначейство;
- 3 казначейство, Федеральна резервна система і комерційні банки;
- 4 Федеральна резервна система.

ТЕМА 6. Грошова та кредитна система Великобританії

Еволюція та формування грошової системи Великобританії. Особливості національної системи та регулювання грошово-кредитних відносин. Основа кредитної системи Великобританії та її інфраструктура. Сучасний стан.

Рекомендована література: [1 – 11].

Питання для самоконтролю

- 1 Що є національною грошовою одиницею Великобританії?
- 2 У якому році дозволено вільне карбування золотих монет?
- 3 Розкрийте сутність акта Роберта Піля.
- 4 Які гроші переважають в сучасній структурі грошової маси Великобританії?
- 5 Яку структуру має кредитна система Великобританії?
- 6 Чим вирізняється кредитна система Великобританії?
- 7 Назвіть характерні риси банківського сектору Великобританії.
- 8 Основні функції Банку Великобританії.
- 9 Чим представлена система комерційних банків Великобританії.
- 10 Охарактеризуйте клірингові банки.

Тести для самоконтролю

Національною грошовою одиницею Великобританії є

- 1 долар;
- 2 євро;
- 3 крона;
- 4 фунт стерлінгів.

Назва національної грошової одиниці Великобританії виникла історично і відображає її первісний вагомий зміст:

- 1 фунт срібла;
- 2 фунт золота;
- 3 фунт бронзи;
- 4 нічого не відображає.

Домінуюча роль Великобританії була наслідком

- 1 світової колоніальної системи і широкого використання фунта стерлінгів у світових фінансах;
- 2 економічного зростання Великобританії;
- 3 фінансового становища Великобританії;
- 4 не було ніякої домінуючої ролі.

В сучасній структурі грошової маси Великобританії переважають

- 1 кредитні гроші;
- 2 депозитні гроші;
- 3 розмінні монети;
- 4 банкноти.

Емісійними центрами у Великобританії є

- 1 Казначейство;
- 2 Банк Англії;
- 3 кредитні спілки;
- 4 Казначейство, Банк Англії, комерційні банки.

Головною причиною хронічної інфляції та дефіцитності платіжного балансу у післявоєнні роки були наслідки

- 1 величезних військових витрат;
- 2 величезних фінансових витрат;
- 3 неправильна політика уряду;
- 4 величезних політичних витрат.

Кредитна система Великобританії вирізняється своєю

- 1 низькою вартістю;
- 2 низькою спеціалізацією;
- 3 високою спеціалізацією;
- 4 високою вартістю.

Особливістю банківської системи Великобританії є

- 1 відносно обмежений приватний сектор;
- 2 відносно обмежений державний сектор;
- 3 відносно обмежена грошово-кредитна сфера;
- 4 відносно обмежена грошово-депозитна сфера.

Характерними рисами банківського сектору Великобританії є

- 1 низька ступінь диверсифікації;
- 2 низький рівень конкуренції в банківському секторі;
- 3 висока прибутковість банків-лідерів;
- 4 всі відповіді правильні.

ТЕМА 7. Грошова та кредитна система Німеччини

Еволюція та формування грошової системи Німеччини. Особливості національної системи та регулювання грошово-кредитних відносин. Основа кредитної системи Німеччини та її інфраструктура. Сучасний стан.

Рекомендована література: [1 – 10].

Питання для самоконтролю

- 1 Що є національною грошовою одиницею Німеччини?
- 2 Назвіть основні етапи становлення грошово-кредитної системи Німеччини.
- 3 Розкрийте та охарактеризуйте організаційну структуру Федерального Банку Німеччини.
- 4 Які гроші переважають в сучасній структурі грошової маси Німеччини?
- 5 Яку структуру має сучасна кредитна система Німеччини?
- 6 З чим пов'язані особливості кредитної системи Німеччини?
- 7 Назвіть характерні риси банківського сектору Німеччини.
- 8 Назвіть основні функції Федерального Банку Німеччини.
- 9 Коли і при яких обставинах було відмінено золотомонетний стандарт у Німеччині?
- 10 Розкрийте роль спеціалізованих банків Німеччини.

Тести для самоконтролю

Єдина грошова система Німеччини була створена шляхом проведення грошової реформи у

- 1 1875 р.;
  - 2 1873 р.;
  - 3 1923 р.;
  - 4 1947 р.
- З 1873 р. на всій території Німеччини вводиться єдина валюта:**
- 1 франк;
  - 2 гульден;

3 рейхсмарка;

4 долар.

Поділ Німеччини на дві частини внаслідок економічної реформи відбувся у

1 1929 р.;

2 1939 р.;

3 1954 р.;

4 1948 р.

Економічна реформа 1948 р. призвела до введення нової грошової одиниці:

1 німецької марки;

2 рейхсмарки;

3 франка;

4 долара.

Створення у 1999 р. в межах Європейського Союзу економічного і валютного союзу призвело до появи єдиної валюти:

1 рейсхмарки;

2 євро;

3 франка;

4 долара.

Об'єднання двох німецьких держав ФРН та НДР відбулося за рахунок

1 монетарного і соціального союзу;

2 зруйнування Берлінської стіни;

3 виборів до парламенту НДР;

4 всі відповіді правильні.

Особливістю кредитної системи Німеччини є те, що основні функції фінансового посередника сконцентровані у

1 приватних банках;

2 комерційних банках;

3 універсальних банках;

4 дисконтних домах.

Під чийм керівництвом було проведено економічну реформу, яка поділила Німеччину на дві частини?

1 Карла Маркса;

2 Людвіга Ерхарда;

3 Фрідріха Енгельса;

4 немає правильної відповіді.

Ревальвації німецької марки сприяли такі фактори:

- 1 низькі темпи інфляції;
- 2 стабільний платіжний баланс;
- 3 стабільне валютне становище;
- 4 всі відповіді правильні.

Основними операціями Німецького федерального банку (Бундесбанк) є

- 1 операції з кредитними інститутами;
- 2 операції з державними органами;
- 3 операції на відкритому ринку;
- 4 всі відповіді правильні.

ТЕМА 8. Грошова та кредитна система Японії

Еволюція та формування грошової системи Японії. Особливості національної системи та регулювання грошово-кредитних відносин. Основа кредитної системи Японії та її інфраструктура. Сучасні тенденції.

Рекомендована література: [1 – 10, 13].

Питання для самоконтролю

- 1 Що є національною грошовою одиницею Японії?
- 2 У якому році була введена грошова одиниця Японії?
- 3 Розкрийте сутність фідуціарної банкотної емісії.
- 4 Як здійснювалося регулювання обсягів грошової емісії?
- 5 Де і як на сучасному етапі використовується ена?
- 6 На відміну від Великобританії як змушена була розвиватися банківська система Японії?
- 7 Розкрийте сутність політики «керівництво через вікно».
- 8 Розкрийте сутність організаційної структури Центрального Банку Японії.
- 9 Яким завданням із самого початку функціонування була підпорядкована банківська система Японії?
- 10 Що є основою другого рівня банківської системи Японії?

Тести для самоконтролю

Грошова одиниця Японії була введена в обіг у

- 1 1875 р.;
- 2 1870 р.;
- 3 1923 р.;
- 4 немає правильної відповіді.

Особливістю формування банківської системи Японії є те, що вона розвивалася

- 1 як доповнення до індустріалізації;
- 2 як основа індустріалізації;
- 3 рівноправно з індустріалізацією;
- 4 немає правильної відповіді.

Грошова одиниця Японії:

1. франк;
- 2 гульден;
- 3 єна;
- 4 нема правильної відповіді.

До особливостей економічного становища у першій половині 60-х років Японії відноситься

- 1 зростання товарного експорту;
- 2 залучення іноземного капіталу;
- 3 валютне становище не стабільне;
- 4 всі відповіді правильні.

До складу сучасної кредитної системи Японії входять

- 1 центральний банк;
- 2 комерційні банки;
- 3 кредитно-фінансові установи;
- 4 всі відповіді правильні.

Банк Японії – це

- 1 акціонерне товариство, де 55 % акцій належать державі;
- 2 товариство;
- 3 державна установа;
- 4 нема правильної відповіді.

Політика «Керівництво через вікно» полягає у

1 спрямуванні ресурсів для позики в окремі галузі з урахуванням галузей, які знаходяться на стадії підйому;

2 спрямуванні ресурсів для позики в усі галузі та підтримування галузей, що знаходяться на спаді;

3 спрямуванні ресурсів для позики в окремі галузі з урахуванням галузей, які знаходяться на стадії «плато»;

4 немає правильної відповіді.

До основних функцій Банку Японії крім грошової емісії відносяться

1 грошово-кредитне регулювання економіки;

2 проведення операцій на валютному ринку;

3 обслуговування казначейства;

4 всі відповіді правильні.

Основою другого рівня банківської системи Японії є

1 міські банки;

2 регіональні банки;

3 банки довгострокового кредитування, трастові банки;

4 всі відповіді правильні.

Роль в кредитній системі Японії відіграють

1 ощадні банки;

2 бюро довірчих фондів, міністерство фінансів;

3 Японський банк розвитку, Експортно-імпортний банк;

4 всі відповіді правильні.

Регіональні банки мають такі риси:

1 можуть відкривати відділення за місцем розміщення головної контори;

2 спеціалізуються на кредитуванні малого та середнього бізнесу;

3 фінансують органи самоврядування;

4 всі відповіді правильні.

Трастові банки мають такі риси:

1 управління інвестиціями, що знаходяться в трасті;

2 управління активами, що знаходяться в трасті;

3 здійснення довірчих операцій;

4 всі відповіді правильні.

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

- 1 Дайте визначення і розкрийте сутність поняття «грошова система».
- 2 Охарактеризуйте монометалізм.
- 3 Назвіть основні етапи формування грошово-кредитної системи Німеччини.
- 4 Назвіть основні етапи формування грошово-кредитної системи Японії.
- 5 Назвіть і охарактеризуйте інструменти грошово-кредитної політики.
- 6 Сутність політики операцій на відкритому ринку.
- 7 Охарактеризуйте політику «дешевих грошей».
- 8 В чому полягає політика рестрикції.
- 9 Назвіть, які функції виконує сучасний кредит.
- 10 Назвіть принципи кредитування.
- 11 Назвіть основні етапи формування грошово-кредитної системи Великобританії.
- 12 Назвіть і охарактеризуйте елементи грошової системи країни.
- 13 Дайте визначення валютного курсу.
- 14 Розкрийте сутність системи паралельної валюти.
- 15 В чому полягає сутність системи подвійної валюти.
- 16 Розкрийте сутність система «кульгаючої» валюти.
- 17 Дайте визначення золотозливкового стандарту.
- 18 Дайте визначення золотодевізного стандарту.
- 19 Дайте визначення золотомонетного стандарту.
- 20 Розкрийте сутність фінансової глобалізації.
- 21 Назвіть основні етапи формування грошово-кредитної політики США.
- 22 Охарактеризуйте валютні відносини.
- 23 Що є характерною рисою паперових грошей?
- 24 Розкрийте сутність поняття біметалізм.
- 35 Що являється найдосконалішим видом золотого монометалізму?
- 36 Які процеси формують кредитну систему?

- 37 Розкрийте сутність грошово-кредитної політики.
- 38 У якій формі не існував золотий монометалізм?
- 39 Якого виду грошових знаків не існує?
- 40 Дайте визначення поняття фіксований валютний курс.
- 41 Чим вирізняється плаваючий валютний курс від фіксованого?
- 42 Як прийнято поділяти види валютних систем?
- 43 Дайте визначення національної валютної системи.
- 44 Розкрийте сутність міжнародної валютної системи.
- 45 Розкрийте сутність світової валютної системи.
- 46 На чому була заснована перша в історії світова валютна система?
- 47 У якому році відбулася Генуезька міжнародна конференція і які основні питання вирішувалися на ній?
- 48 У якому році відбулася Паризька конференція та її основні питання?
- 49 У якому році відбулася Бреттон-Вудська міжнародна конференція і які основні питання вирішувалися на ній?
- 50 У якому році відбулася Ямайська міжнародна конференція і які основні питання вирішувалися на ній?
- 51 Які валютні зони склалися на базі Генуезької валютної системи?
- 52 Розкрийте сутність Операції РЕПО.
- 53 Що є особливістю Ямайської валютної системи.
- 54 Яка валютна система базувалася на золотомонетному стандарті?
- 55 Яка валютна система базувалася на золотозливковому стандарті?
- 56 Яка валютна система базувалася на золотовалютному стандарті?
- 57 Яка валютна система базувалася на паперово-валютному стандарті?
- 58 Хронологія розвитку валютної системи світу.
- 59 Дайте визначення крос-курсу.
- 60 Стерлінгова валютна зона очолювалась:
- 61 Доларова валютна зона очолювалась:
- 62 Валютна зона франка очолювалась:

- 63 В який період відбувся безпосередній перехід до єдиної європейської валюти?
- 64 У якому році була прийнята Європейська монета ЕКЮ?
- 65 Які розрізняють грошові системи залежно від форми функціонування грошей?
- 66 Розкрийте інституційну структуру кредитної системи Німеччини.
- 67 Що можна віднести до стратегічних цілей загальнодержавної економічної політики?
- 68 Як групуються цілі грошово-кредитної політики?
- 69 Охарактеризуйте кредитну систему США.
- 70 Охарактеризуйте кредитну систему Великобританії.
- 71 Охарактеризуйте кредитну систему Німеччини.
- 72 Охарактеризуйте кредитну систему Японії.
- 73 Що є головним суб'єктом монетарної політики?
- 74 Які групи інструментів вирізняють з урахуванням характеру впливу на грошово-кредитний ринок?
- 75 Яку форму мають інструменти адміністративного впливу?
- 76 Яку форму мають інструменти економічного впливу?
- 77 Як поділяються операції РЕПО?
- 78 З чого складається фінансова операція РЕПО?
- 79 Розкрийте сутність рефінансування.
- 80 Що застосовують для пожвавлення ділової активності?
- 81 Що передбачає політика рефінансування?
- 82 Що передбачає політика рестрикції?
- 83 Що означає політика дефляції?
- 84 Що означає політика рефляції?
- 85 Сутність політики «м'якої» інфляції.
- 86 Яке визначення більш повно відображає поняття інфляції?
- 87 Які чинники впливають на валютний курс?
- 88 Яка комбінація включає в себе основні інструменти монетарної політики?
- 89 Якщо центральний банк продає державні облігації комерційним банкам, то це є...
- 90 Які основні типи побудови банків розрізняють відповідно до чинного законодавства залежно від порядкованості банків?
- 91 Що передбачає однорівнева банківська система?
- 92 Що передбачає дворівнева банківська система?

93 Яку назву має система, якщо співвідношення між золотими і срібними монетами встановлюється на ринку стихійно?

94 Розкрийте сутність виду небанківського кредитно-фінансового інституту, який акумулює грошові кошти інвесторів шляхом емісії власних цінних паперів і вкладає їх у цінні папери інших підприємств та нерухомість.

95 Сукупність економічних, юридичних та організаційних форм і методів у галузі валютних відносин, що здійснюються державою та міжнародними валютно-фінансовими організаціями, – це...

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану з дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти передбачається позааудиторна самостійна робота, яка є важливою формою засвоєння теоретичних засад та оволодіння матеріалом і відповідним чином сприяє поглибленню знань за темами. Для цього підготовлена програма навчальної дисципліни, тести для самоконтролю знань, програмні запитання до іспиту, методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів.

Самостійна робота здобувачів охоплює завдання різних типів та рівнів складності, а саме:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних тощо);
- виконання відповідних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни відповідно до навчальної програми;
- підготовку до практичних занять та виконання завдань, передбачених практикою;
- підготовку до всіх видів контрольних випробувань;
- роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах тощо.

Самостійна навчальна робота виконується здобувачами під керівництвом викладача, що здійснює аудиторну роботу в цій навчальній групі. Формами контролю самостійної роботи є:

- індивідуальний або колективний проєкт, передбачений навчальною програмою з дисципліни або окремих модулів;
- поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, повідомлення, доповіді тощо;
- усна доповідь та/або письмовий звіт про результати розв'язання господарської ситуації (кейсу);
- конспект, виконаний з теми, що вивчалась самостійно;
- рейтингова система оцінки знань здобувачів за модулями;
- стаття, тези виступу та інші публікації в науковому, науково-популярному, навчальному виданні тощо за підсумками самостійної навчальної й науково-дослідної роботи, опубліковані за рішенням кафедри або вченої ради факультету.

Для більш ефективної організації самостійної роботи здобувачам рекомендується користуватися такими ресурсами:

- офіційний портал Верховної Ради України (<https://www.rada.gov.ua>);
- сайт Національного Банку України (<https://bank.gov.ua>);
- сайт Міністерства фінансів України (<https://www.mof.gov.ua>);
- сайт Банку Англії (<https://www.bankofengland.co.uk>);
- сайт Банку міжнародних розрахунків (<https://www.bis.org>);
- сайт Банку Японії (<https://www.boj.or.jp/en/index.htm>);
- сайт Європейського банку реконструкції і розвитку (<https://www.ebrd.com/home>);
- сайт Світового банку (<https://www.worldbank.org/en/home>);
- сайт Європейського центрального банку (<https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>);
- медіатека УкрДУЗТ (Харків, пл. Фейєрбаха, 7);
- ХДНБ ім. В. Г. Короленка (Харків, пров. Короленка, 18).

Здобувачам рекомендується також при організації самостійної роботи спиратися на видані в УкрДУЗТ методичні вказівки, електронні версії яких знаходяться у базі даних комп'ютерного класу кафедри управління державними і корпоративними фінансами.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1 Еволюція і особливості формування грошової та кредитної системи Франції.

2 Еволюція і особливості формування грошової та кредитної системи Італії.

3 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Данії.

4 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Бельгії.

5 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Австралії.

6 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи ісламських країн.

7 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Канади.

8 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Монако.

9 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Польщі.

10 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Португалії.

11 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Турції.

12 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Швейцарії.

13 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Чехії.

14 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Сінгапуру.

15 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Румунії.

16 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Хорватії.

17 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Китаю.

18 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Греції.

19 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Тайваню.

20 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Іспанії.

21 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Болгарії.

22 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Індії.

23 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Куби.

24 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Мексики.

25 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Швеції.

26 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Угорщини.

27 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Алжиру.

28 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Австрії.

29 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Бразилії.

30 Еволюція і особливості формування грошової і кредитної системи Йорданії.

ПІДГОТОВКА ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕФЕРАТУ

Підготовку до написання реферату починають з вибору теми. Здобувачам надається право самостійно вибрати тему з проблематики, визначеної кафедрою управління державними і корпоративними фінансами, а також можна запропонувати свою в межах дисципліни, що вивчається. У такому разі вибрана тема має бути узгоджена з викладачем, який проводить заняття.

Літературні джерела здобувач підбирає самостійно. Для підготовки реферату рекомендується використовувати періодичні видання, довідники, нормативних матеріали, офіційні інтернет-сайти.

Роботу з літературою потрібно починати зі складання повного списку книг, статей, офіційних сайтів з обов'язковим посиланням на джерело.

Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень і непотрібних відступів від теми.

Текст реферату має бути написаний чітким, розбірливим почерком без пропусків і скорочень слів або набраний на комп'ютері. Загальний обсяг — не більше семи сторінок. Текст роботи слід писати тільки на одній сторінці стандартного аркуша та розміщувати таким чином, щоб залишалися поля по 25 мм з кожного боку. Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку або посередині сторінки згори чи знизу. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

Наприкінці реферату оформляють список використаної літератури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб. / З. В. Герасимчук [та ін.] ; Луц. нац. техн. ун-т. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2015. 570 с.

2 Гроші та кредит: підручник. Вид. 3-тє, перероб. і доп. / за ред. М. І. Савлука. Київ: КНЕУ, 2002. 598 с.

3 Гудзь Ю. Ф. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: конспект лекцій. Кривий Ріг: Донец. нац. уні-т еконіки і права, 2020. 241 с.

4 Економіка зарубіжних країн / за ред. Ю. Г. Козака та ін. Київ : ЦУЛ, 2013. 293 с.

5 Іванов В. М., Софіщенко І. Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: курс лекцій. Київ: МАУП, 2001. 232 с.

6 Івасів Б. С. Гроші та кредит: підручник. Вид. 2-ге, змін. й доп. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 528 с.

7 Лисенков Ю. М., Коротка Т. А. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн. Київ: Зовнішня торгівля, 2005. 118 с.

8 Мельник П. В., Тарангул Л. Л., Гордей О. Д. Банківські системи зарубіжних країн: підручник. Київ: Алерта, ЦУЛ, 2010. 586 с.

9 Сороківська З. К., Балаянт Г. Р. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 208 с.

10 Шамова І. В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2001. 195 с.

11 Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <https://bank.gov.ua>)

12 Офіційний сайт Банку Англії. URL: <https://www.bankofengland.co.uk>

13 Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків. URL: <https://www.bis.org>

14 Офіційний сайт Банку Японії. URL: <https://www.boj.or.jp/en/index.htm>

15 Офіційний сайт Європейського банку реконструкції і розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/home>

16 Офіційний Сайт Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>

17 Офіційний сайт Європейського центрального банку. URL: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>

18 Офіційний сайт Федеральної резервної системи. URL: <https://www.federalreserve.gov/>

